

EEN NIEUWE KIJK OP TECHNISCH TALENT

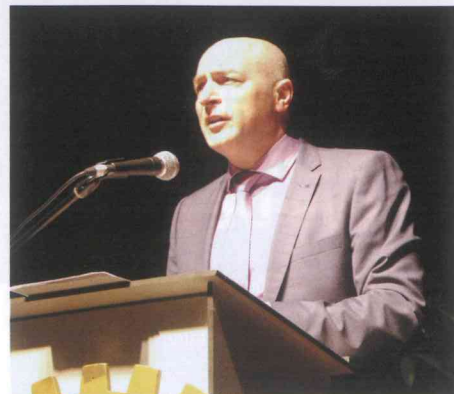
Negen jaar geleden startte **Rc Tielt** haar actie 'Wetenschap & Techniek'. Daarbij brengen leerlingen uit het vijfde leerjaar een bezoek aan een lokaal bedrijf, om ze aan te moedigen een technische opleiding te overwegen. Later sloten ook **Rc Aalter**, **Rc Waregem**, **Rc Deinze** en **Rc Oostrozebeke-Mandeldal** zich bij dit initiatief aan. Op 23 februari – de 110de verjaardag van Rotary – organiseerden deze clubs een groot netwerkevenement in de Tieltsse Europahal. 250 deelnemers – Rotariërs, bedrijfsleiders, lokale politici en leerkrachten – lieten zich inspireren door een rist boeiende sprekers en gingen daarna zelf het debat aan.

NL Rotariër Grégoire de Kimmeter (Rc Tielt) schetste kort de historiek van het project. Hij wees daarbij ook op enkele criteria die noodzakelijk zijn om van dergelijke bedrijfsbezoeken een succes te maken. Een goede bedrijfsselectie, de nodige veiligheidsgaranties en een doordachte didactische omkadering (vandaag begeleid door hogeschool VI-VES) zorgen ervoor dat het geen vrijblijvend uitstapje wordt. 'Stilaan merken wij een voorzichtige positieve evolutie bij de instroom naar het technisch onderwijs. Het is echter een langzaam proces, want dit vereist ook een mentaliteitsverandering bij de ouders. Wij gaan alleszins door op de ingeslagen weg, al beseffen wij dat het nog heel wat inspanning en creativiteit zal vergen om ons doel te bereiken.'

Waterval

Dirk Broos, kabinetschef van Vlaams onderwijsminister Hilde Crevits en voordien directeur van de Karel de Grote-hogeschool, pikte

daarop in met de stelling dat de overheid momenteel volop beleidslijnen uitzet om het technisch en beroepsonderwijs op te waarderen. 'We moeten komaf maken met het "waterval-systeem" waarbij men jongeren te allen prijze in het ASO wil laten starten, om dan eventueel "af te dalen" naar een technische of beroepsrichting. Het onderwijs heeft weliswaar een belangrijke algemeen vormende functie, maar het is ook cruciaal dat het voeling houdt met de arbeidsmarkt. Belangrijk is dat we van een technische opleiding een positieve keuze maken. Daarom moeten kinderen al van in de basisschool, op een ongedwongen manier, in contact komen met wetenschap en techniek. De Rotarybedrijfsbezoeken vormen daar een prachtig voorbeeld van. Maar er zal meer nodig zijn, dat beseffen wij als beleidsmakers ook. Ons kabinet werkt aan een aantal beleidslijnen die hiertoe op korte termijn moeten bijdragen. Een eerste stap daarbij is de modernisering van het secundair onderwijs. Uit een

▲ Dirk Broos

rapport van het Rekenhof blijkt dat er in het beroepsgericht onderwijs meer leerlingen afstuderen in 'minder succesvolle' studierichtingen (handel, personenzorg, lichaamsverzorging) dan in "succesvolle" richtingen (hout, bouw,...). Die minder succesvolle opleidingen blijken ook een ruimer aanbod te kennen. Daar is het dus tijd voor een actualisering en rationalisering. Ook de eindtermen moeten eigentijdser worden. Maar het belangrijkste is dat er een *mindshift* tot stand komt en we de persoonlijke en maatschappelijke meerwaarde van een technische opleiding beter in de verf zetten. Teveel mensen denken nog dat die enkel uitzicht biedt op een slecht betaalde en "vuile" job, wat helemaal niet het geval is.'

Werkplek- en duaal leren

'We moeten ook meer inzetten op "werkplekleren", waarbij in nauwe samenwerking met de bedrijfswereld stageplaatsen worden aangeboden. De jongeren verwerven zo beroeps-

▲ Grégoire de Kimmeter

gerichte competenties in een realistische setting en onder begeleiding van ervaren professionals. Ook hun sociale vaardigheden en attitudes worden er aangescherpt. Vanaf dit jaar is een stage van 18 halve dagen verplicht in het zesde en eventueel zevende jaar. Volgend jaar willen we dat ook in het vijfde jaar invoeren. Dat veronderstelt evenwel 35.000 bijkomende stageplaatsen, die zinvol en kwalitatief ingevuld moeten geraken.'

'Duaal leren', het vroegere 'deeltijds onderwijs', gaat nog een stap verder. Het duaal leren is een geïntegreerd traject waarbij algemene vorming, beroepsgerichte vorming en werkervaring één geheel vormen binnen de derde graad van het arbeidsmarktgerichte secundair onderwijs. Via de werkervaring kan de jongere de nodige arbeidsgerichte competenties verwerven. De algemene vorming moet er voor zorgen dat jongeren die dat willen toch nog kunnen doorstromen naar het hoger onderwijs. Zo wordt duaal leren een volwaardige leerweg, die kan leiden tot een onderwijskwalificatie. Voor leerlingen die dit niet halen is het mogelijk om een deelcertificaat te behalen of een erkende beroepskwalificatie. Leren én werken moet zo een positief, motiverend perspectief bieden.

Zwarte zwanen en hidden champions

VOKA-gedelegeerd bestuurder Jo Libeer veraste met een openingsslide van de zwarte zwaan die vorige zomer opdook op de Brugse reien. 'Die stuitte op heel wat tegenkanting. In mijn visie staat dat symbool voor de weerstand die veranderingen van nature oproepen bij de mens. Terwijl we veel van die veranderingen achteraf als vanzelfsprekend beschouwen. Denk maar aan de opkomst van de stoommachine en de computer of de val van het communisme. Zwarte zwanen zijn *game changers* waarmee we als ondernemer maar beter rekening houden. Vandaag lijken ze elkaar steeds sneller op te volgen. Fenomenen als Netflix, Uber en Spotify riepen aanvankelijk veel weerstand op maar zijn nu volledig ingeburgerd. Het heeft 75 jaar geduurd vooraleer 50 miljoen mensen een telefoon hadden. Voor de iPhone duurde dat drie jaar. Het online spelletje *Angry Birds* had slechts 35 dagen nodig om 50 miljoen gebruikers te bereiken. Het gaat dus razendsnel.'

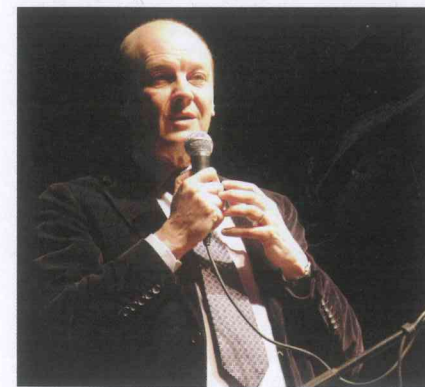
Gekoppeld aan het thema van de bijeenkomst levert dat de vraag op: welk soort jonge men-

sen hebben we nodig op de arbeidsmarkt? Vast staat dat zij veel flexibeler moeten omgaan met zulke 'disrupties' en dat hun innovatievermogen daarbij cruciaal zal zijn. Een andere vraag is of ook onze bedrijven daartoe in staat zijn. Op vraag van VOKA voerde de Duitse professor Hermann Simon in 2013 een onderzoek naar Vlaamse 'hidden champions', minder bekende bedrijven die wereldwijd scoren in hun niche en de motor van de Vlaamse economie vormen. In Duitsland zijn er zo 16 per miljoen inwoners. Voor Vlaanderen komt het onderzoek uit op 10,5 – ook niet slecht. Voorbeelden zijn Biobest (biologische bestrijding en bestuiving via hommels), Eye-see (*eyetracking*, o.m. interessant voor de reclamesector) en Elaut (wereldleider in grijptoeistellen voor kermis en pretparken).

'Wees dus gerust: we hebben bedrijven die kunnen blijven investeren in talent, en zeker in technisch talent. De vraag is in welke mate het Vlaamse onderwijs daarop anticipeert. Is dat klaar voor de 'zwarte zwaan' die eraan zit te komen? De voorbije tien jaar is het aantal inschrijvingen in het technisch onderwijs met een kwart gedaald. De chemiesector alleen al heeft de volgende jaren 16.000 nieuwe, technisch geschoolde, arbeidskrachten nodig. Het zal u misschien verrassend in de oren klinken, maar de recente gelijkshakeling tussen arbeiders en bedienden is volgens mij een zegen voor de ondernemers. Misschien niet financieel, maar wel inzake perceptie en opwaardering van de technische medewerkers. Bedrijven worden meer en meer de leeromgeving van de toekomst. In Duitsland bedraagt de jeugdwerkloosheid 7%, in België 23,7%. In Duitsland doet 65% van de leerlingen aan duaal leren. In België gaat het om 5.000 leerlingen op 416.000! Het is misschien wat kort door de bocht, maar ik denk toch dat er een significant verband bestaat tussen beide statistieken. De onderwijshervorming is wat mij betreft dan ook een topprioriteit voor de Vlaamse regering.'

Out-of-the-box

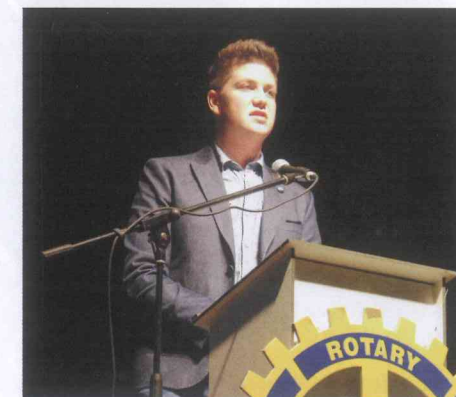
Ann Vancoillie, zaakvoerster van Creaplan en Aluvision en winnares van de Womed Award 2012, benadrukte het belang van positieve stimulansen om leerlingen te motiveren. '*The future belongs to those who believe in the beauty of their dreams*' zei Elenor Roosevelt ooit. 'Het klinkt misschien wat simplistisch, maar je bent inderdaad enkel beziel als je doet wat je hart je influistert. Alleen dan ge-

▲ Jo Libeer

bruik je je talenten optimaal. Als volwassenen moeten we jongeren daarbij helpen. Ik breng deze boodschap dan ook geregeld in scholen. Ons onderwijs staat aan de Europese top, maar toch pleit ik voor wat meer "ruimte" voor jongeren. Laat ze maar "out-of-the-box" denken, experimenteren en een beetje "stout" zijn. De bedrijfswereld snakt naar flexibele, karaktervolle, wereldse jonge medewerkers. Mijn productiehoofd bij Aluvision is 24 jaar en vervult zich met een bewonderenswaardige toewijding van zijn taak. Omdat hij er de ruimte krijgt zijn talenten te ontplooiën.'

Tot besluit kwamen er twee vertegenwoordigers uit het onderwijs aan het woord. Geert D'Haene is al 31 jaar leerkracht in het vijfde leerjaar van de St. Amandusschool in Meulebeke. 'Hoewel kinderen van nature een belangstelling lijken te hebben voor hoe dingen in elkaar steken (denk aan het succes van Lego, Mecano enz.) blijft het aanbrengen van wetenschap en techniek een trial- en errorproces. Sa-

▲ Siemen De Klerck

menwerking met externe partners, zoals Rotary en bedrijven, is meer dan welkom. Als de kinderen zelf met hun handen aan de slag gaan, is het schitterend om te zien hoeveel talent er naar boven komt. En vaak, zelfs meestal, vooral bij kinderen die anders niet de hoogste cijfers halen.' Siemen De Klerck, leerling aan het VTI in Tielt, getuigde hoe hij, na een moeilijke start in de moderne afdeling, zijn ware roeping vond toen hij in het derde jaar overschakelde naar de richting elektromechanica. Van daaruit stroomde hij door naar de richting Industriële Wetenschappen. Volgend jaar studeert hij verder voor industrieel ingenieur of architect. Een droom die in vervulling gaat...

In zijn slotwoord benadrukte DG 1620 Michel Espeel de nauwe betrokkenheid van Rotary bij deze thematiek. 'Via de commissie Beroepsactie steunen en begeleiden onze clubs projecten rond onderwijs en beroepskeuze. Nog steeds worden jongeren bij gebrek aan informatie in een richting geduwd die later niet de ideale blijkt te zijn. Als wij via Rotary een steentje kunnen bijdragen om dit te verhelpen, mogen wij dit niet nalaten. De ideeën die hieromtrent vanavond aan bod zijn gekomen, kunnen ons daar alleen maar bij inspireren.'

STEVEN VERMEYLEN